

13 REKABET KONGRESİ

COMPETITIVENESS CONGRESS

**SE
DE
FED**

SEKTÖREL DERNEKLER FEDERASYONU
FEDERATION OF INDUSTRIAL ASSOCIATIONS

SEDEFED 13. REKABET KONGRESİ

Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi
Işığında Pandemi Sonrası Sektörler

23 KASIM 2021

**SE
DE
FED**

SEKTÖREL DERNEKLER FEDERASYONU
FEDERATION OF INDUSTRIAL ASSOCIATIONS

SEKTÖREL DERNEKLER FEDERASYONU
FEDERATION OF INDUSTRIAL ASSOCIATIONS

Sektörel Dernekler Federasyonu

Resmi yayınıdır. ©SEDEFED, 2022. Her hakkı saklıdır.

Adres: Refik Saydam Cad. Akarca Sok. No.41 Tepebaşı, Beyoğlu/İstanbul

+90 212 251 7300 / info@sedefed.org / sedefed.org

Yayın Hazırlık

Ayça Arkış

Editöryal Hazırlık

Ege Sürek

Betül Bektaş

Grafik Tasarım ve Uygulama

Alper Güzel

Yasal Uyarı: Bu raporda yer alan yazı, resim ve fotoğraflar izin alınmadan yayımlanamaz, çoğaltılamaz. Kaynak gösterilmek kaydıyla yayımlanabilir. Raporda görüşlerine başvuru alan isimlerin düşünceleri SEDEFED'in resmi görüşü değildir. Rapor içeriğinin sorumluluğu yazarlar ile görüş sahiplerine aittir.

İçindekiler

---

1. BASIN BÜLTENİ I	5
2. AÇILIŞ KONUŞMACILARI	8
3. BASIN BÜLTENİ II	14
4. PANEL I	17
5. PANEL II	22
6. PANEL III	26

---

13. REKABET KONGRESİ'NDE DİJİTALLEŞME VE YEŞİL DÖNÜŞÜMÜN ETKİLERİ ELE ALINDI

“REKABETÇİ BİR TÜRKİYE İÇİN İKİZ DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI ŞART”

Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) tarafından bu yıl 13'üncüsü düzenlenen Rekabet Kongresi, kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile alanında uzman isimleri bir araya getirdi. “Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi Işığında Pandemi Sonrası Sektörler” ana temasının ele alındığı etkinliğin açılış konuşmalarını yapan TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan, TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski ve SEDEFED Yönetim Kurulu Başkanı Emine Erdem, ikiz dönüşüm olarak adlandırılan dijitalleşme ve yeşil dönüşümün; rekabetçiliğe, sürdürülebilirliğe ve döngüsel ekonomiye yönelik olumlu etkilerine vurgu yaptı.

23 Kasım 2021 / İstanbul – Farklı sektörlerde faaliyet gösteren 40 derneğin oluşturduğu Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) tarafından, iş dünyası, kamu, akademi ve STK'ların daha rekabetçi olmaları hedefiyle bu yıl 13. kez düzenlenen Rekabet Kongresi'nde, “Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi Işığında Pandemi Sonrası Sektörler” masaya yatırıldı. Açılış konuşmalarını TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan, TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski ve SEDEFED Yönetim Kurulu

Başkanı Emine Erdem'in yaptığı kongrede, KONDA Genel Müdürü Bekir Ağırdır özel konuk olarak yer aldı.

Orhan Turan: “Rekabetçilik artık yaşayan bir organizma”

Kalkınma ve rekabette sürdürülebilirliğin yalnızca ekonomide değil toplumda da hayati bir öneme sahip olduğunu söyleyen TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan, “Rekabetçilik artık yaşayan bir organizma. Bu organizmanın beynini daha çevreci-yeşil, yenilikçi ve teknolojiyi ön plana alan katma değerli üretim süreçleri, kalbini ise hukuk ve demokrasi oluşturuyor. Kalbin ve beynin daha dengeli çalışması ülkelerin, ekonomilerin ve sektörlerin rekabetçiliğini artırırken, toplumları da daha sürdürülebilir bir refah toplumu haline getiriyor. Gelişmiş bir demokrasi ve hukuk sistemi; adil, şeffaf, hesap verebilir ve liyakat esaslı bir devlet yönetimi ile rekabetçilik gücüne de kaldıraç etkisi yaratıyor. Güven ve istikrarın garantisi, hukukun üstünlüğünün sağlanmasından geçiyor” dedi.

SEDEFED

13. REKABET KONGRESİ
COMPETITIVENESS CONGRESS

Orhan Turan
TÜRKONFED
Yönetim Kurulu Başkanı

TURKONFED **DFDS** **FRIEDRICH MALMANN FOUNDATION** **CEYGROUP** **CIPE** **TSPB** **DÜNYA**

Türkiye ve insanlık için asıl beka meselesinin, iklim değişikliğinin yaratacağı sorunlar olduğuna vurgu yapan Turan şöyle devam etti; “Bu süreçte sektörlerimizin enerji verimliliğinin artırılması da kritik önem taşımaktadır. Öte yandan enerji maliyetleri artışı ile sanayimizin üretim, ihracat ve rekabetçilik gücünün azalmasına izin vermemeliyiz. Üretim ekonomisi, yüksek teknoloji kullanımı, nitelikli insan kaynağı sağlayacak bir eğitim sistemi ile dönüştürülmüş bir Türkiye'nin, verimlilik artışı yoluyla markalı ve katma değerli ihracatını artıracığına inanıyoruz.”

Simone Kaslowski: “İkiz dönüşümün temelinde dijital teknolojiler önemli bir yer tutacak”

Dijitalleşmenin içinde bulunduğumuz dönemde şirketler ve ülkeler için önemli bir öncelik olduğuna dikkat çeken TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski, “Bununla beraber iklim değişikliğinin seyri, yeşil dönüşümün de dijital dönüşüme eşlik etmesi gereğini açıklıkla gösteriyor. Bir taraftan daha verimli ve katma değerli üretim için dijitalleşmeyi sağlarken diğer taraftan daha yeşil, çevreye duyarlı, enerji verimli, döngüsel bir üretim gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Bu süreçte daha yeşil bir üretim ve tüketim modelini gerçekleştirebilmek için teknolojik dönüşümleri de önceliklendirmemiz gerekiyor. Do-

layısıyla ikiz dönüşüm olarak tariflenen bu yeni yapının temelinde dijital teknolojilerin etkin kullanılması önemli bir yer tutacak” diye konuştu.

TÜSİAD'ın Türkiye'nin geleceğinin yeni bir anlayışla inşası için bir yol haritası sunan çalışmayı kısa bir zaman önce kamuoyuyla paylaştıklarını hatırlatan Kaslowski şunları söyledi; “Bugün gelişmiş ülkelerde refah insana, insanın geliştirdiği teknolojiye ve kurumlara dayanıyor. Bu üç unsurun güçlendirilmesi üzerine kurulu yeni bir kalkınma anlayışını hayata geçirerek gelişmiş, saygın, adil ve çevreci bir Türkiye'yi inşa edebiliriz. Ekosistemin dengesini gözetmek, karbon nötr kalkınmayı başarmak ve yeşil ekonomik dönüşümü içselleştirmek, bu hedefin ‘çevre’ boyutunun başarılması için kritik önemdedir.”

Emine Erdem: “Gündemimiz istihdam, verimlilik, yetenek uyumsuzluğu ve rekabetçilik olmalı”

Covid-19'un sürdürülebilirliğin önemini bir kez daha ortaya çıkardığını ifade eden SEDEFED Yönetim Kurulu Başkanı Emine Erdem, “Hepimiz işlerimizi farklı yöntemlerle yöneterek, üretimi, ticareti, tedariki devamlı kılmaya, ekonomimizin önemli çarklarını döndürmeye çalışıyoruz. İşlerin yönetimi ve güvenliği tartışmanın bir yanını oluştururken, finansmana erişim, tedarik zincirinin sağlamlığı, lojistiğin aksaması, üretimin güvenliği, çevresel koşullar ise sürdürülebilirlik tartışmalarında iş dünyasının daha hızlı reaksiyon göstermesini zorunlu kılıyor. İşletmelerin finansal destek ihtiyacının karşılanması ve öngörülebilir yatırım ortamının sağlanması önem taşıyor. Bu noktada ülkemizde görülen istihdam, verimlilik ve yetenek uyumsuzluğu sorunlarını aşmak, ekonominin küresel rekabetçiliğini artırmak için temel gündemlerimiz olmalı. Uzun vadeli dijital dönüşüm ve diğer makroekonomi politikalarıyla bu sorunların üstesinden hep birlikte, ortak akıl ile gelebiliriz” şeklinde konuştu. Günün değişen trendlerini en küçükten en büyüğe her ölçekteki işletmenin yakalaması gerektiğini vurgulayan Erdem, bu kapsamda dijital yatırımların artması ve yeşil enerjiye geçişin hızlandırılması gerektiğinin altını çizdi.

Rekabetçiliğin unsurları masaya yatırıldı

Açılış konuşmalarının ardından KONDA Genel Müdürü Bekir Ağır, “COVID’le Değişen Ekonomi ve Toplum” başlıklı bir konuşma yaptı. Devamında kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile alanında uzman isimlerin katılımıyla “Sektörler için Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi”, “İş Dünyasında Kriz Yönetimi ve Liderlik” ve “Şirketlerde Faaliyet ve Yatırımların Finansmanı” temalı üç panel düzenlendi. 13. Rekabet Kongresi, SEDEFED Yönetim Kurulu Başkanı Emine Erdem’in kapanış konuşmasıyla tamamlandı.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Emine Erdem
SEDEFED
Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasına Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yaptığı SEDEFED'in düzenlediği 13. Rekabet Kongresi'nin önemini vurgulayarak başlayan Erdem, bu önemin pandemi sonrası dönemde "Türkiye'nin bütün sektörleri olarak, güçlü bir geri dönüşü hedeflemek" den geldiğini ifade etti.

17 yılı geride bırakan SEDEFED'i 40 üye derneği ve 12 bin iş insanı gücüyle artık "tüm sektörlerin sesi" olarak nitelendiren Erdem, sözlerine şu şekilde devam etti: "Ülkemize ve ekonomimize katma değer yaratma hedefiyle ulusal ve uluslararası iş birliklerini geliştirmeye, ekonomi politikalarının yapım süreçlerine içerik katkısı sağlamaya ve savunma çalışmalarına devam ediyoruz. Günümüz şartları da uzun soluklu, sürdürülebilir ve benzerlerinden ayrılarak öne çıkan şirketler olabilmek için öncelikle itibar ve kurumsallaşmanın gerekliliğini öne çıkartıyor. Ancak ülkemizdeki şirketlerin kurumsallaşmada hala istenen seviyeye ulaşamadığını da görüyoruz. Şirketlerin yönetim tarzlarında ve idari yapısındaki iyileşme ihtiyacı sürdürülebilirliği ve finansal kaynaklara ulaşmalarını daha acil kılıyor."

Çok zorlu bir salgın sürecini henüz aşmadığımızı ve hepimizin, operasyonlarımızı farklı yöntemlerle yöneterek; üretimi, ticareti, tedariki devamlı kılmaya; ekonomimizin önemli çarklarını döndürmeye çalıştığını belirten Erdem, işletmelerin finansal destek ihtiyacının karşılanması ve öngörülebilir yatırım ortamının sağlanmasının önemini şu sözlerle ifade etti: "Ülkemizde görülen istihdam, verimlilik ve yetenek uyumsuzluğu sorunlarını aşmak, ekonominin küresel rekabetçiliğini artırmak için temel gündemlerimiz olmalı. Ayrıca bu kadar rekabetçi bir ortamda,

sosyal girişimciliğin de önemini vurgulamak isterim. Rekabet ederken yardımlaşmanın, dayanışmanın önemine dikkat çeken yeni ekonomik oluşumlar da artık sahnede. Global ekonomilerin sürdürülebilirlik trendlerinin içinde rekabet ve yardımlaşma birlikte ele alınıyor artık. Döngüsel ekonomilerin en hassas noktası bu beraberlik."

En küçük işletmeden en büyüğüne günün değişen trendlerini bir an önce yakalamamız gerektiğinin ve dijitalleşme yatırımlarını artırmamızın yeşil enerjiye geçişi hızlandıracağına altını çizen Erdem, Avrupa Birliği'nin en önemli ekonomi gündem maddesi olan Yeşil Mutabakat'ı yakından takip etmemiz gerektiğini şu sözlerle vurguladı: "Bundan iki ay önce yayınlanan ülkemizin 2022-2024 dönemi Orta Vadeli Programında özellikle sanayi, ticaret, ulaştırma, çevre ve enerji alanlarında yeşil dönüşüm ve döngüsel ekonomiye geçişi destekleyici yeni yaklaşımların, dış finansman imkanları da dikkate alınarak destek, kredi teşvik mekanizmaları çerçevesinde hayata geçirileceğinin belirtilmesi bizleri umutlandırıyor. Bu çerçevede bizden beklenen desteği vermeye hazırız. Küresel rekabetçilik ve kalkınma liginde yerimizi üst basamaklara çıkarmanın yolu, sürdürülebilir ekonomi politikaları ile verimlilik sorununu çözmemizden geçiyor."

Sürdürülebilir ekonomi denince toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların ekonomiye katılımının da önemini vurgulayan Erdem, ülke olarak ekonomik performansı güçlendirecek ve sürdürülebilir kılacak olan temel faktörün "kadınların bu sürece katılmaları" olarak ifade etti. "Kadınlar ekonomiye erkekler

kadar katılabilirse Türkiye'nin zenginliğinin %30 artacağını biliyoruz” diyerek dünyada ekonomik kalkınma için dijital dönüşüm, yeşil dönüşüm kadar ekonomide cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının da olmazsa olmaz olduğunu ifade etti.

SEDEFED Yönetim Kurulu Başkanı Emine Erdem'in bugün birçok sektörde faaliyet gösteren, iş dünyasının öncü sivil toplum kuruluşlarından oluşan bir üye profiline sahip olan SEDEFED'in misyon ve vizyonunu açıkladığı ve programın ana temasını belirttiği konuşmasından satırbaşıları şu şekildedir:

- “Ekonomi politikalarının yapım süreçlerine katkı sağlamak için çalışıyor, bu bağlamda sektörel yuvarlak masa toplantılarımız, tematik toplantılarımız, e-bültenlerimiz, üyelerimizin faaliyetleri, rekabet kongremiz ve yayınladığımız raporlarla çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ayrıca üye derneklerimizle iş birlikleri geliştiriyor, derneklerimizin faaliyetlerine destek vermeye devam ediyoruz. SEDEFED olarak rekabet gücümüzün ve verimliliğimizin artırılması için çalışıyoruz. Bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz etkinlikler, yayınladığımız raporlar ve çeşitli iş birlikleri ile sektörlerimize katma değer yaratıyoruz.
-
- Kıymetli misafirler, bu yılki kongremizi iş dünyasının ve sektörlerin yeşil dönüşümü ana temasıyla kurguladık. Oturumlarda sektörel sürdürülebilirlik, iş dünyasında kriz yönetimi ve liderliği, ayrıca şirketlerin finansmana erişimi konularını tartışacağız. Kongremizin geçmişte olduğu gibi, ekonomimize katma değer yaratmada bizlere rehberlik edeceğine olan inancım tamdır.”

Simone Kaslowski

TÜSİAD

Yönetim Kurulu Başkanı

Ekonominin kırılanlaştığı bu dönemde, rekabetin artırılması, rekabetçi piyasanın korunması ve dijitalleşmenin yaygınlaştırılmasının daha da önem kazandığını belirten TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski, sözlerine şu şekilde devam etti: “Dördüncü Sanayi Devrimini en yoğun konuştuğumuz zamanlarda rekabetçilikte en önemli olguyu dijitalleşme olarak ele almıştık. Küresel rekabetin belirleyici unsurunun daha verimli, hızlı kişiselleşmiş, ucuz ürün ve servis yaratmaktır. Demokratikleşen teknolojiler daha katma değerli üretimi mümkün kılarak ülkelerin rekabetçiliğinde daha kritik bir etmen olarak ortaya çıkıyordu. 2019 yılının son aylarında ise alışageldiğimiz rekabetçilik dinamiklerini ve küresel tedarik zincirini temelinden etkileyecek iki önemli gelişme meydana geldi: COVID-19 salgını ve Avrupa Yeşil Mutabakatı.”

COVID-19’un bizler için bir uyarı olduğunu ve küresel risklerin gelebileceği seviyeyi yakından tecrübe ettiğimizi, çevreyle ilgili tüm politikalarda köklü değişikliklere gidilmesi gerektiğini vurgulayan Kaslowski, bu uyarıları dikkate alarak yeşil dönüşüm ve döngüsel ekonomi temelli adımların vakitlice atılması gerektiğine dikkat çekti. TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı, özellikle Glasgow’da gerçekleşen COP 26’da iklim değişikliğiyle ilgili olası aksiyonların ele alındığını ve artık ülkeler, kurumlar, kuruluşlar ve yerel yönetimlerin iklim değişikliğine karşı eylemlerini açıklıyorsa, finansman, kapasite ve teknoloji geliştirme imkanlarına erişebileceğini ifade etti.

İçinde bulunduğumuz dönemde dijitalleşmenin şirketler ve ülkeler için önemli bir öncelik olduğuna dikkat çeken Kaslowski, sözlerine “iklim değişikliği-

nin seyri yeşil dönüşümde dijital dönüşümün eşlik etmesi” gerektiğini açıklıkla gösteriyor. Bir yandan daha verimli ve katma değerli üretim için dijitalleşmeyi sağlarken diğer taraftan daha yeşil, çevreye duyarlı, enerji verimli döngüsel bir üretim gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Daha yeşil bir dönüşüm için teknolojik dönüşümleri de önceliklendirmemiz gerekiyor. Kaynakların verimli kullanılmasından atık yönetimine, karbon ayak izi hesaplanmasından emisyonların takip edilmesine birçok alanda dijital teknolojilerin yarattığı fırsatların önemi giderek artıyor. Dolayısıyla ikiz dönüşüm olarak tarif edilen bu yeni yapının temelinde dijital teknolojilerin etkin kullanılması önemli bir yer tutacak” diyerek devam etti.

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski’nin aktarımlarından satırbaşları şu şekildedir:

- “Günümüzün ekonomik, sosyal ve çevresel sorunlarının çözümü için döngüsel ekonomi prensiplerinin hızla içselleştirilmesi gerektiğine dikkat çekirim. Türkiye’nin en büyük ticaret paydaşı olan Avrupa Birliği’nin Yeşil Mutabakat hedeflerine giden yolların biri de döngüsel ekonomi eylem planı. Üretimden satışa, taşımadan tüketime kadar birçok aşamada döngüsellik ilkeleri merkeze alınıyor. AB’nin döngüsellik potansiyeli yüksek kilit ürün ve sektörler olarak belirlediği ambalaj ve plastik, pil, elektrikli ve elektronik eşyalar, tekstil, gıda, su ve besin maddeleri ülkemiz için de kritik önemde. Ürün yaşam döngüsünün uzamasını sağlayacak AR-GE temelli inovasyon kapasitesinin geliştirilmesini yatırım planlarımıza entegre etmeliyiz.

- Eylem planı çerçevesinde dijital pasaport uygulamasına da özellikle dikkat çekmek isterim. Ürünler ile üretim süreçlerinin karbon ayak izini takip edecek olan bu uygulama ikiz dönüşümün önemli bir göstergesi olacak. Önümüzdeki dönemde dögüsel ekonomi unsurlarının çevresel faydaları yanında değer zincirinde yaratacağı dönüşümde de rekabetçilikte de belirleyici rol oynayacağını göreceğiz. Yaklaşık bir ay önce TÜSİAD olarak ülkemizin geleceğinin yeni bir anlayışla inşası için bir yol haritası sunan çalışmamızı kamuoyuyla paylaştık. Bugün gelişmiş ülkelerde refah insana, insanın geliştirdiği teknolojiye ve kurumlara dayanıyor. . Bu üç unsurun güçlendirilmesi üzerine kurulu yeni kalkınma anlayışını hayata geçirerek gelişmiş, saygın, adil ve çevreci bir Türkiye'yi inşa edebiliriz. Ekosistemin dengesini gözetmek, karbon nötr kalkınmayı başarmak ve yeşil ekonomik dönüşümü içselleştirmek ise bu hedefin çevre boyutunun başarılabilmesi için kritik önemdedir.
- Sanayi, enerji, ulaştırma ve lojistik, tarım ve gıda gibi birçok sektörde küresel dinamiklerin de etkilediği yeşil dönüşüm iş dünyamızın bir gerçeği. Bu süreçte politika ve destek çerçevesinin oluşturulmasına yönelik kamu kurumlarımızca atılan adımları da çok kıymetli buluyoruz. Hem çevresel önceliklerimiz hem ülkemizin rekabet gücünün korunması ekseninde kamu ve iş dünyasının güçlü sinerjisinin ülkemize bu zorlu dönüşüm yolculuğunda başarı getireceğine inanıyorum.

Orhan Turan
TÜRKONFED
Yönetim Kurulu Başkanı

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan konuşmasını sürdürülebilirliğin önemini giderek arttığını, kalkınma ve rekabette sürdürülebilirliğin sadece ülkelerin ve ekonomilerin değil, toplumların hayatında da önemli bir yere sahip olduğunu “Rekabetçilik artık yaşayan bir organizmadır” diyerek vurguladı. “Bu organizmanın beynini, daha çevreci-yeşil, yenilikçi ve teknolojiyi ön plana alan, katma değerli üretim süreçleri; kalbini ise hukuk ve demokrasi oluşturuyor. Kalbin ve beynin daha dengeli çalışması ülkelerin, ekonomilerin ve sektörlerin rekabetçiliğini artırırken, toplumları da daha sürdürülebilir bir refah toplumu haline getiriyor. Gelişmiş bir demokrasi ve hukuk sistemi; adil, şeffaf, hesap verebilir ve liyakat esaslı bir devlet yönetimi rekabetçilik gücünde kaldıraç etkisi yaratıyor. Rekabette sürdürülebilirlik, güven ve istikrarın garantisi, hukukun üstünlüğünün sağlanmasından geçiyor” diyen Turan, TÜRKONFED’in Haziran ayında düzenlediği Genel Kurul’da tarif edilen “yeni dönem, yeni ufuklar” vizyon belgesine dikkat çekti. Sözlerine “Ülkemizin sürdürülebilir kalkınması ve rekabetçiliğinde; demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletinin güçlendirilmesi; güçler ayrılığı, denge ve denetleme mekanizmalarının yerli yerine oturması; yargının tam bağımsızlığı ile hukukun üstünlüğünün tesis edilmesini, çıkılacak refah toplumu yolculuğunun ilk kilometreleri olarak kayıt altına almıştık” diyerek devam eden Orhan Turan, ekonomideki rekabetçiliğin aynı zamanda demokrasi anlayışının da sürdürülebilirliğini gerekli kıldığının altını çizdi.

Ülkemizin ekonomik krizden çıkış reçetesinin reform gündemine dönmesinden geçtiğini belirten Turan, “Bu noktada STK’ların, daha iyi bir gelecek için hem

ekonomik hem de demokratik dönüşümün önemli aktörlerinden biri olacağına inanıyorum. Güçlü demokrasiler ve ekonomilerin ortak özelliği, güçlü ve kapsayıcı, katılımcı iş birliklerini önemseyen sivil toplumun varlığında birleşiyor. Sivil toplumun katkısı ile küresel sorunlara karşı küresel iş birlikleri, çözüme giden yolu kısaltıyor. Umutsuz değiliz. İş dünyası, özel sektör ve STK’ların, daha yaşanabilir bir ülke için attığı her adımın değerli olduğunu düşünüyorum” diyerek STK’ların ülkemiz için kritik rolüne dikkat çekti.

Son 100 yıldır dünyamızın insan elinin tetiklediği afetler karşısında hızlı bir ritim değişikliği yaşadığını ve bu değişiklikten kaynaklanan iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerinin her geçen gün daha belirgin hale gelmesine dikkat çeken Turan, çevresel etkilerinin yanı sıra iklim değişikliğinin finansal sistem için de ne gibi sonuçlar doğuracağını henüz belirleyemeyeceğimizi belirtti. Sözlerine “İklim değişikliği ayrıca çoğu merkez bankasının birincil hedefi olan fiyat istikrarını sağlama konusunda da tehlike oluşturuyor. İklim değişikliği ile mücadelede hükümetler birincil aktörler olsa da krizin görevlerini yerine getirmelerini etkileme olasılığı nedeni ile, merkez bankalarının da bu konuda aksiyon alması gerektiğini ortaya koyuyor. İklim değişirken bizim de değişmemiz gerekiyor. Paris İklim Anlaşması’nı temel alan Avrupa Yeşil Mutabakatı ile başlayan yeni dönemde, dünyanın ve ülkemizin ortak hedefler doğrultusunda dönüşmesi önem kazanıyor. Karbon salımı ile ilgili ülkemizin daha iddialı ve güçlü hedefler ortaya koyması, kamunun ve özel sektörün öncülüğünde, ekonomi dinamiklerini yeşil dönüşüm ve döngüsel ekonomi perspektifinde harekete ge-

çirmesi gerekiyor” diyerek devam eden Turan, gerek ülkemizin gerek dünyanın değişime ayak uydurmak için harekete geçmesi gerektiğini belirtti.

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan'ın konuşmasından satırbaşları şu şekildedir:

“Ülkemizin bir an önce akıl ve bilimi önceliklendirilen, piyasa dinamiklerinin dışında, yeni, bilinmeyen denklemleri çözmek yerine, riskini düşürmeye yönelik politikaları cesurca atması gerekiyor. Siyasetin, ekonomi gündemini ve politikalarını belirlediği süreçler, maalesef ülkemizin enerjisinin boşa harcanmasına neden oluyor. Merkez bankası, faiz indirimi ile fiyat istikrarından vazgeçtiğini yani enflasyonla mücadele yerine büyüme eksenli bir politikanın takipçisi olacağını sinyali veriyor. 2021 yılını yüksek büyüme oranı ile kapatma hedefi, haliyle sürdürülebilir kalkınma ve kaliteli büyümenin göz ardı edilmesine neden oluyor. Dünyanın enflasyonist baskı yaşadığı ve faiz artırımına gittiği bir dönemde, ülkemizin faiz indirimi, yüksek kur ve yüksek enflasyon tercihi bir politika değişikliğini işaret ediyor. Kararın reel sektöre faydası olmadığı gibi, Türk lirasında yaşanan aşırı değer kaybı da hane halklarının alım gücünü her geçen gün daha da azaltıyor. Algımızı değiştirmemizin yolu, Merkez Bankası başta kurumlarımızın bağımsızlığını yeniden tesis etmekten; şeffaf, hesap verebilir ve liyakat esaslı bir anlayış ile öngörülebilir bir ekonomi politikasından geçiyor.

TÜRKONFED olarak, 2011 yılından bugüne “önce küçüğü düşün” ilkesi ile hareket edilmesinin, sürdürülebilir bir ekonomi için şart olduğunu söylüyoruz. Finansmana erişim ve ödeme sıkıntıları, KOBİ'lerin sorunları arasında ilk sıralarda yer alıyor. KOBİ'lerimizin, işletme sermayesine olan ihtiyaçlarının her geçen gün arttığı günümüz koşullarında, KGF'nin özellikle yatırım ve ihracat odaklı KOBİ'lere, yeniden daha ucuz maliyetli kredi kanalını açması gerekiyor. Toplumsal refahın tabana yayılması ve milli gelir artışı yaratılmasında, çalışanların da enflasyona ezdirilmemesi önem kazanıyor. Onurlu yaşam hakkını sağlayacak, her geçen gün derinleşen yoksulluk ve yoksunluğu önleyecek bir asgari ücret belirlemek zorundayız. Bu kapsamda resmi rakamlar ile halka yansıyan enflasyon arasında uyumsuzluk olması, as-

gari ücrette enflasyonun üzerinde bir artışı gerekli kılıyor. Yıl içinde enflasyonun beklentilerin üzerinde gerçekleşmesi, yaşam koşullarını olumsuz etkiliyor. Bu nedenle asgari ücrette yıl içinde ayarlama yapılması gerekiyor. Asgari ücret üzerinden alınan vergilerin kaldırılması; yaşam şartlarının bölgelere göre farklılık göstermesi nedeni ile de bölgesel asgari ücret uygulamasının alternatif olarak değerlendirilmesini öneriyoruz.

Yeşil dönüşüm ve sınırda karbon düzenlemesi mekanizmalarının, AB-Türkiye Gümrük Birliği modernizasyonu çerçevesinde, KOBİ'lerin önceliklendirildiği bir bakış açısı ile ele alınması önemli bir konu. Sektörlerimizin ve KOBİ'lerimizin, yeşil dönüşüm çalışmalarına finansman desteği sağlayacağımız mekanizmaları, bir an önce hayata geçirip uygulamaya başlamalıyız. TÜRKONFED olarak her zaman söylediğimiz gibi, “iklim değişikliğinin yaratacağı sorunlar, ülkemiz ve insanlık için esas beka meselesidir... Bunun için kaybedecek zamanımız yoktur.” İklim değişikliği ile mücadelede, sektörlerimizin enerji verimliliğinin artırılması da kritik önem taşıyor. Enerji maliyetleri artışı ile sanayimizin üretim, ihracat ve rekabetçilik gücünün azalmasına izin vermemek gerekiyor.”

KONDA GENEL MÜDÜRÜ BEKİR AĞIRDIR'DAN İŞ DÜNYASINA ÖNEMLİ TAVSİYE

“MALZEME DEVRİMİ HAYATIMIZI DEĞİŞTİRECEK”

Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) tarafından düzenlenen 13. Rekabet Kongresi'nin özel konuğu KONDA Genel Müdürü Bekir Ağırdır, pandemi sonrası hayatı değiştirecek en önemli unsurların başında malzeme devrimi geldiğini belirterek, iş dünyasına Ar-Ge ve inovasyona ağırlık vermeleri yönünde öneride bulundu. 13. Rekabet Kongresi, Ağırdır'ın konuşmasının ardından kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile alanında uzman isimlerin konuşmacı olarak yer aldığı üç panel ile son buldu.

24 Kasım 2021 / İstanbul - Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) tarafından iş dünyası, kamu, akademi ve STK'ların daha rekabetçi olmaları hedefiyle düzenlenen 13. Rekabet Kongresi'nin özel konuğu KONDA Genel Müdürü Bekir Ağırdır oldu. Ağırdır, “COVID'le Değişen Ekonomi ve Toplum” başlıklı bir konuşma yaptı. Bu yılki teması “Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi Işığında Pandemi Sonrası Sektörler” olan etkinlikte ayrıca kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile alanında uzman isimlerin katılımıyla üç panel düzenlendi.

Bekir Ağırdır: “İş dünyasının önceliği Ar-Ge ve inovasyon olmalı”

Covid-19 sonrası değişimi tüm insanlığın birlikte yaratacağını söyleyen KONDA Genel Müdürü Bekir Ağırdır, “Hayatın bizim dışımızda değişmesi mümkün değil. Bu değişimde her birimizin katkısı olacak. Dolayısıyla şu anda içinde bulunduğumuz bu kasırgadan çıkıp hayatımızı değiştirmek için tedbir almaya değil geleceği inşa edecek farklı yolların peşine düşmeye odaklanmalıyız. Çünkü artık belirsizliğin ve karmaşıklığın esas olduğu bir hayatla karşı karşıyayız. Üstelik bu durum geçici olmayacak” dedi.

Hayatı değiştirecek yeni unsurun malzeme devrimi olduğunu ifade eden Ağırdır, şöyle devam etti; “Uzun süredir yaşadığımız değişimlerin pek çoğunun kö-

keninde teknolojik sıçrama vardı. Ancak bugün farklı bir noktaya geldik. Dijitalleşme ve teknoloji iş yönetimi biçimlerimizi belirlemeye devam edecek olsa da iş dünyasında ve hayatın genelinde sıçrama sağlayacak asıl konu malzeme devrimi olacak. Bu nedenle iş dünyasının hiç vakit kaybetmeden Ar-Ge'ye ve inovasyona ağırlık vermesi gerekiyor.”

“Günümüzde rekabet edebilmek için ‘farklı’ değil ‘iyi’ olmak gerekiyor”

Günümüzde rekabet koşullarının da değiştiğine dikkat çeken Ağırdır, “Rekabet artık yalnızca aynı sektördeki firmalar arasında gerçekleşmiyor. Örneğin bugün bir televizyon kanalı yalnızca rakip kanallarla değil sinemayla tiyatroyla sosyal medyayla film platformlarıyla rekabet ediyor. Böyle bir ortamda rekabet edebilmek için farklı olmak değil iyi olmak gerekiyor. Ancak hiç kuşkusuz iyinin tanımı da değişiyor. Bugün iş dünyasında iyi olmak yalnızca ürünün kalitesi veya sermaye gücüyle ölçülüyor. İyi olmak için çalışanların, müşterilerin, tedarikçilerin yani tüm paydaşların sesini dinlemek, döngüsel ekonomiyi esas almak, temiz üretim yapmak, iklim krizine yönelik çözüm üretmek de gerekiyor. Dolayısıyla iyi olmanın unsurları hızla değişirken, yeni bir zihniyete de ihtiyaç duyuluyor” diye konuştu.

İlk panelde “Sektörler için Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi” ele alındı

KONDA Genel Müdürü Bekir Ağırdır'ın konuşmasının ardından, “Sektörler için Yeşil Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi” başlıklı panele geçildi. Friedrich Naumann Vakfı Başkanı Prof. Karl-Heinz Paqué, “Pandemi Sonrası Dönemde Avrupa'da Sektörel Desteklerle Ekonomik İyileşme”; Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Bölgesel Başekonomisti Roger Kelly, “Avrupa'nın ve Türkiye'nin Büyüme Göstergeleri ve Değişen Ekonomiler”; DFDS Akdeniz İş Birimi

Başkanı Lars Hoffmann, “Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik” ve SMEUnited Sürdürülebilir Kalkınma Direktörü Guido Lena, “Yeşil Dönüşüm Işığında Avrupa KOBİ’lerinin Geleceği” temalı konuşmalarıyla konuyu farklı yönlerden ele aldı.

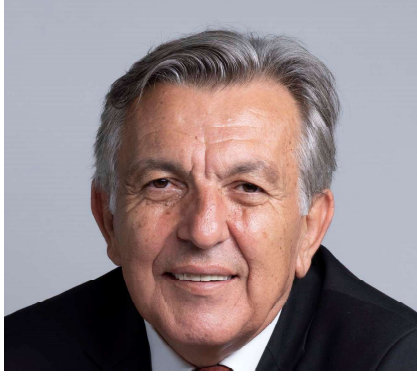
“İş Dünyasında Kriz Yönetimi ve Liderlik” masaya yatırıldı

Etkinliğin ikinci paneli olan “İş Dünyasında Kriz Yönetimi ve Liderlik”te ise Yenibirlider Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Tal Garih, “Değişen ve Gelişen Liderlik Modelleri”; Paris Bosphorus Enstitüsü Başkanı Dr. Bahadır Kaleağası, “Küresel Değişim Işığında AB ve Türkiye İlişkileri 5.0” ve Kultura Başkanı ve Kurucusu Dr. Michal Tsur, “Pandemi Sonrası Dünyada Sürdürülebilir Girişimcilik Ekosistemi” başlıklı birer konuşma yaptı.

Son panelin teması “Şirketlerde Faaliyet ve Yatırımların Finansmanı”

“Şirketlerde Faaliyet ve Yatırımların Finansmanı” başlıklı son panelde de TEİD Yönetim Kurulu Üyesi Fikret Sebilcioğlu, “Sürdürülebilir Ticaret için İşletmelerin Yakın Gelecekte Sahip Olması Gereken Etik Standartlar”; Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Öztop, “Sürdürülebilir Finansman Araçları ve Yeşil Finansmana Erişim”; Türkiye-Avrupa Birliği Derneği Başkanı Av. Zeynephan Gemicioğlu, “Yaklaşan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Işığında Firmaların Konumlandırılması” ve TÜRKONFED Ekonomi Danışmanı Nazlı Karamollaoğlu, “Yeşil Mutabakatın KOBİ’lerin Rekabetçiliğine Etkileri” başlıklı konuşmalarıyla yatırım finansmanı ve rekabetçilik konularını tartıştı.

13. Rekabet Kongresi, panellerin ardından SEDEFED Yönetim Kurulu Başkanı Emine Erdem’in kapanış konuşması ile sona erdi.

“COVID’le Değişen Ekonomi ve Toplum”

ÖZEL KONUK KONUŞMACISI

Bekir Ağır
KONDA
Genel Müdürü

Pandemi sonrası hayattaki değişimlerin her birimizin yaptıklarına bağlı olarak değişeceğini yani bizlerin değişen düzene katkılarıyla, her birimizin kendi işlerimiz, kendi sektörümüzde başardıklarımızla gelişeceğini belirten KONDA Genel Müdürü Bekir Ağır, aslında bir müjde vermek istediğini belirtti. İşlerimiz ve sektörlerimizle kasırganın gözünde olduğumuzu, şimdi bu noktadan geleceği nasıl inşa edeceğimizi hem çağ değişimi hem de COVID nedeniyle, yeniyi planlamamız gerektiğini vurgulayan Bekir Ağır, bu planları hayatın artık aritmik, belirsiz ve karmaşık bir düzende ilerleyeceğini göz önünde bulundurarak yapmamız gerektiğinin altını çizdi. Söz konusu aritmik düzenin iş modellerimize ve hayat planlarımıza farklı açılardan etki edeceğini vurgulayan Ağır, değişimin detaylarını aşağıdaki gibi ifade etti:

- Dijitalleşme hızlandı. 25-30 yıldır belki dünya konuşuyor ve birçok strateji ve politika var ama yine de bu kadar da hızlı bir dönüşümü COVID tetikledi. Yani önümüzdeki 5 yılda varırız dedğimiz yerlere COVID sayesinde 3-5 ayda varmış olduk. Bu vesileyle bir yandan özgüvenimiz ve kendi rollerimiz açısından bir yandan da Türkiye ya da Türkiye'nin iş dünyası açısından COVID'in yarattığı problemlere ayak uydurmakta neredeyse dünyadan çok daha hızlı bir şekilde tepki verdik. Yani ülkenin pandemiyi yönetmeye dair temel stratejilerinde, Ankara'nın belirlediği politikalarda bir sürü eksik olabilir ama her biriniz iş insanları, şirketler, markalar, sivil toplum örgütleri ya da ekonomik aktörler olarak bu konuda olağanüstü bir çaba gösterdiniz ve bu konuda kendimizi tebrik etmemiz lazım.
- Pandemi devletlerin, STK'ların, bireylerin bazı meselelerdeki duyarlılıklarını ve farkındalıklarının yükselişini tetikledi çünkü yer kürenin ritmi değişiyor. Yer kürenin ritmini değişime zorlayan olağandışı durumları tetikleyen temel tercih insanların seçtiği üretim ve tüketim modelinden kaynaklanıyor. Yeşil Mutabakat, Paris İklim An-

laşması ya da Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilirlik gereği olmasa da zaten tüketim ve üretim, yaşam biçimi olarak insan yer küreyle olan ilişkisini yeniden düşünmek zorunda.

Artık rekabet, sektörünüzdeki rakiplerinizle değil. Bugünün rekabet anlayışı karşılıklılığın esas olduğu, her aktörün her iş sürecine temas edebildiği bir dönemden bahsedebiliyorsak ve bütün bu unsurların her birisi artık sizin kontrolünüzde değilse bu başka bir dünya ve başka bir rekabet demektir. Artık rekabet hayatla, sektörünüzdeki karşı firmayla değil. Bu noktada başka bir yerden hayata, rekabete bakmak ve iş süreçlerini başka bir noktadan örgütlemek ihtiyacı var. Yani bugünün dünyasında böyle bir karşılıklılık esassa ve artık sadece hammadde, emek ve sermaye ilişkileri sizin üretiminiz ve ürününüze bağlı değilse ve Avrupa'ya yapacağınız ihracat Almanya'nın Yeşil Mutabakat konusunda vereceği bir karara bağlıysa artık sadece kendinize odaklanıp kendinizin iyisi olmalısınız. Kimlerden oluştuğunu bilmediğiniz, sizin kontrolünüzde olamayan başka bir dünya var. O zaman yapabileceğiniz şey artık konuşmak değil dinlemektir. Her şeyden önce karşınızdaki insanların, çalışanlarınızın, bayilerinizin, tedarikçilerinizin, müşterilerinizin ne düşündüğünü ve sizden ne beklediğini dinlemek esastır.

Türkiye'nin iş insanlarının en büyük mahareti bence belirsizlik altında iş yapma kapasiteleri. Son 30 senede bile bugünkü gibi kaç tane ekonomik kriz ve siyasal gerilim yaşadık ama hepinden başarıyla geçtiniz. Sizlerin mahareti bu çoklu belirsizlikler içerisinde işlerinizi ve markalarınızı bu haline getirmiş olmak. Asıl gücünüz ve maharetiniz budur, sermayenizin büyüklüğü değil. Asıl maharet ülkenin belirsizlik koşulları altında sürekli bir şeyleri başarıyor olmak, ileriye doğru yürümek. Şimdi bu maharetinizi ve sezginizi kurumsallaştırmak ve kurumsal maharet haline getirmeniz gerekiyor.

PANEL I

Sektörler İçin Yeşil Dönüşüm
ve Döngüsel EkonomiModeratör: Hakan Güldağ
Gazeteci

SE
DE
FED

13 REKABET KONGRESİ
COMPETITIVENESS CONGRESS

Hakan Güldağ
Gazeteci

Prof. Karl-Heinz Paqué
Friedrich Naumann Vakfı
Başkan

Roger Kelly
Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
Bölgesel Başekonomisti

Lars Hoffmann
DFDS
Akdeniz İş Birimi Başkanı

Guido Lena
SMEunited
Sürdürülebilir Kalkınma Direktörü

TURKONFED

DFDS

FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION For Freedom
Türkiye

CEYGROUP

CIPE

TSPB

TÜRKİYE SERHAYE
PİYASALARI BİRLİĞİ

DÜNYA

Prof. Karl-Heinz Paqué

Friedrich Naumann
Vakfı Başkanı

“Sektörler İçin Yeşil Dönüşüm
ve Döngüsel Ekonomi”

COVID-19 pandemisinin bir yılı aşkın süredir devam ettiğini ve gerek sosyal gerek ekonomik etkilerinin olduğunu, hala tüm etkisini tam anlamıyla kavrayamayacağımızı belirten Prof. Karl-Heinz Paqué, konuşmasında pandemi sonrası dönemde olası toparlanma senaryolarına yer verdi. 26. Taraflar Konferansı'ndan çıkan mesaja değinen Paqué, emisyon koridorlarıyla ilgili olarak mutlaka temelden sektör, endüstri ve tarımı elden geçirmemiz gerektiğini, enerji üretimimizi de keza aynı şekilde değişime tabi tutmamız gerektiğini vurguladı. Pandemi sonrası toparlanmanın, daha sürdürülebilir ve döngüsel bir ekonomik değer zincirine ulaşmamız adına ihtiyacımız olan ivmeyi sağlayacağını belirten Friedrich Naumann Vakfı Başkanı Prof. Karl-Heinz Paqué, iklimle mücadelenin inovasyon ve teknolojik gelişime bağlı olduğunu vurguladı. Bu gelişim için açık bir finansman ihtiyacı olduğunu ve finansmanın nereden geleceği, nasıl üretileceğine dair çeşitli görüşler olduğunu belirten Paqué, kimileri kamudan bu desteği beklerken kimilerinin de özel sektörden finansman desteği beklediğinin altını çizdi. Kriz döneminde birçok devletin kendi ülkesine yatırım desteğinde bulunduğunu ve hiç şüphesiz birçok işletmeye bu desteklerin yardımcı olduğunu belirten Prof. Karl-Heinz Paqué, bu harcamaların devlet bütçeleri üstünde büyük bir yük oluşturduğuna da dikkat çekti. Pandemi sonrası toparlanmanın gündemdeki tek konu olmadığını ve Almanya'nın 2045 yılına kadar karbon nötr olma taahhüdüne de dikkat çeken Paqué, bu hedefe ulaşmak için 5 trilyon avrodan fazla yatırıma ihtiyaç olduğunu ve bu durumun bizi finansmanın nereden geleceği sorusuna geri

getirdiğini belirtti. Avrupa ve Almanya ekonomisi özelinde krizin nasıl ele alındığını da değinen Paqué, farklı sektörlerde farklı etkilerin oluştuğunu belirtti. Turizme dayalı olan sektörlerin kısıtlama önlemlerinden çok ciddi etkilendiğini, Almanya'daki sanayi tabanlı sektörlerin ise bu durumdan daha az etkilendiğinin altını çizdi. Ekonomik durumu pandemi öncesinde de çok iyi olmayan Avrupa ülkelerinin, İspanya, İtalya ve Yunanistan gibi, çok daha ciddi bir şekilde krizden etkilendiğini belirten Paqué, İspanya'da 2019'a kıyasla %18,5'lik bir büyüme azalması olduğunu, bu durumun Almanya'da ise sadece %10'luk bir büyüme azalması ile sınırlı kaldığının altını çizdi. Bu noktada bir ülkenin kriz dönemindeki ekonomik dayanıklılığı ve direncinin aslında bütçe dengesiyle ve sektörel ağırlık merkeziyle ilgili olduğunu belirtti. Uzun vadeli ekonomik refahı ve önümüzdeki nesiller için güzel bir geleceği ortaya koyabilmek için kamu harcamalarıyla özel yatırımlar arasında bir dengenin bulunmasına değinen Paqué, bu dengenin aynı zamanda liberal bir toplum oluşumunda rol oynayacağını vurguladı. Global otokrasi eğilimine dikkat çeken Prof. Karl-Heinz Paqué, bu durumun kaygı uyandırıcı olduğunu ve gerek ekonomik gerek zihinsel olarak pandemiden çıkmamız gerektiğini belirtti.

“Avrupa’nın ve Türkiye’nin
Büyüme Göstergeleri ve
Değişen Ekonomiler”

Roger Kelly

Avrupa İmar ve
Kalkınma Bankası Bölgesel
Başekonomisti

Konuşmasında EBRD “Bölgesel Ekonomik Öngörüler” raporuna dikkat çeken Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Bölgesel Başekonomisti Roger Kelly, pandemi sonrası durumu “tatlı-sert” bir toparlanma olarak tanımladı. Toparlanma sürecindeki risklerin de pandemiyi yeniden başkaldırması, enerji fiyatlarının artması ve enflasyon olarak özetledi. Bu yılın ilk yarısında EBRD bölgelerinde sanayide üretim ve perakendede %6,4’lük bir artışın, Türkiye’de ise %14,5’lik bir artışın olduğunu belirten Kelly, büyümenin harici dış taleplerden kaynaklı olduğunu altını çizdi. Ancak pandemiyi tekrar artışa geçmesiyle ciddi risklerin olduğunu vurguladı. EBRD ülkelerindeki düşük aşılama oranlarına da dikkat çeken Roger Kelly, EBRD bölgesindeki ülkelerde mortalite oranlarının dört kat arttığını belirtti. Ancak Türkiye’nin EBRD ülkelerine oranla daha fazla aşılama oranına sahip olduğunu da işaret etti ve Türkiye’nin toparlanmasında yüksek aşılamanın önemini vurguladı. Pandemi sonrası toparlanma sürecindeki bir diğer risk faktörünün emtia ve enerji fiyatlarındaki artış olduğunu belirten Kelly, geçen seneki kısıtlamalarda emtia fiyatlarının düştüğünü ancak güçlü bir şekilde yeniden artmasına dikkat çekti. Avrupa’da doğalgaz fiyatlarında %450’lik bir artış söz konusuysen pandemi öncesine bakıldığında kömürün fiyatının iki kat, kerestenin fiyatının ise sekiz kat arttığını altını çizdi. Ancak yüksek enerji fiyatlarının aynı zamanda daha yeşil ve karbonsuz bir gelecek için dönüşümü desteklediğini belirtti. Özellikle EBRD ülkelerinde vatandaşların gelirinin bü-

yük bir kısmının enerjiye gittiğini vurgulayan Roger Kelly, artan fiyatların yeşil ve karbonsuz hayata geçiş sürecine katkıda bulunduğunun altını çizdi. Pandemi sonrası dönemde üçüncü riskin enflasyon olduğunu belirten Kelly, EBRD ülkelerinde kamu borcunun %13 arttığını, daha gelişmiş ülkelerde ise %20 arttığını, Türkiye’de ise teşvikten çok kredi ve parasal genişlemeye dayalı bir toparlanma süreci olduğuna değindi. 2022’de EBRD bölgesinde sanayide %3’lük bir artış beklediklerini belirten Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Bölgesel Başekonomisti Roger Kelly, Türkiye’de de %3,5’lik bir büyüme beklendiğini vurguladı. Ancak 2022 öngörülerini özellikle mevcut makroekonomik istikrarsızlığın ciddi riskler teşkil ettiğini, Türkiye’nin daha sıkılaştırılmış bir parasal politikaya geçişini tavsiye ettiğini belirtti.

Lars Hoffmann

DFDS Akdeniz
İş Birimi Müdürü

“Lojistik Sektöründe
Sürdürülebilirlik”

Lojistik sektörünün karbon salınımına en çok katkıda bulunan sektörlerden biri olduğuna dikkat çeken DFDS Akdeniz İş Birimi Müdürü Lars Hoffmann, sürdürülebilirliğin hep bir gündem maddesi olduğunu belirtti. Müşterilerinden gelen daha yeşil lojistik taleplerini de değerlendirdiklerini fakat daha yeşil bir lojistik için henüz çözüm bulamadıklarını ekledi. DFDS gemilerindeki temizlik sistemi için Akdeniz’de 300 milyon Türk liralık bir yatırım yaptıklarını vurgulayan Hoffmann, gelecekteki sürdürülebilirlik talebini karşılamak istediklerini belirtti. Lojistikte karasal enerjinin önemli rolü olduğunun da altını çizen Lars Hoffmann, intermodel ulaştırma yönteminin özellikle Akdeniz’de çok yaygın kullanıldığını ifade etti. Ek olarak ilk yeşil gemi uygulamasını hayata geçirmeye çalıştıklarını ve ilk sıfır salımlı geminin 2025 itibarıyla inşa edileceğine dikkat çekti. Hibrit, elektrik gibi alternatif yakıt imkanlarını da değerlendirdiklerini belirten Hoffmann, bu alternatiflerin ölçeklendirilemez olsa da yeşil gemi için potansiyel yakıt alternatifleri olduğunu vurguladı. DFDS kapsamında kullanılan 100 adet elektrikli kamyonu da dikkat çeken Hoffmann, kamyonların sınırlı menzilin sorunu yarattığını fakat yine de kara taşımacılığı için yeşil dönüşümde büyük bir potansiyel olduğunu işaret etti.

“Yeşil Dönüşüm Işığında Avrupa KOBİ’lerinin Geleceği”

Guido Lena
SMEunited Sürdürülebilir
Kalkınma Direktörü

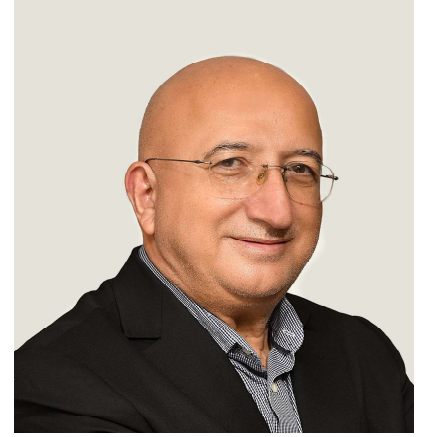
Konuşmasına 2019’da lanse edilen Avrupa Yeşil Mutabakatına dikkat çekerek başlayan Guido Lena, en önemli unsurlardan bir tanesinin tarihte ilk kez karbon nötr ilkesinin yasalaştırılması olduğunu belirtti. Bu hedefe ulaşabilmek için ise yakın geçmişte Avrupa Komisyonunun Temmuz ayında mevcut mevzuatların gözden geçirildiği, yeni mevzuatların getirildiği bir paket yayınladığını vurguladı. Sürdürülebilir ve yeşil bir geleceğe geçişte Avrupa’daki KOBİ’lerin rolüne de dikkat çeken Lena, özellikle geleneksel olan ve daha sürdürülebilir olmaya yeni başlamış KOBİ’lerin yeşil dönüşüm sırasında sosyal bütünleşme, ekonomik büyüme ve istihdamda önem teşkil ettiğini belirtti. Yeşil dönüşüm için iki adet faaliyet başlığı sunan SMEunited Sürdürülebilir Kalkınma Direktörü Lena, birinci faaliyeti bir müdahale çerçevesi, ikinci faaliyeti ise KOBİ’lere özgü hedefler olarak sınıflandırdı. Çerçeve koşullarının KOBİ’lerin uyum sağlayabileceği seviyelere getirilmesini yani yenilenebilir enerjilere ihtiyaç halinde makul ve rekabetçi fiyatların ulaşılabilir olması gerektiğini vurguladı. Bu süreçte birtakım zorluklar olduğunu belirten Lena, bu zorlukları yenilenebilir enerjilerin mevcutluğu, uygun fiyata sunulması ve altyapı sorunları olarak tanımladı. Lena ayrıca enerji diplomasinin sürekliliğinin bu zorlukların aşılmasındaki önemine dikkat çekti ve Avrupa’daki yenilenebilir enerji ihtiyacının üye ve komşu devletlerden enerji satın alınmasıyla karşılanacağını belirtti. Avrupa Birliği üye devletlerinin bu süreçteki iletişiminin ve etkileşiminin güçlenmesi gerektiğini vurgulayan Lena, enerji ulaştırma, depolama ve dağıtım ağlarının aynı oranda güçleneceğinin altını çizdi. Yenilenebilir enerji kaynakları değerlendirilirken tek çeşit yenilenebilir enerji türüne odaklanılmaması gerektiğini, aksi takdirde Avrupa Birliği dışında yer alan belirli ülkelere bağımlılık ortaya

çıkabileceğine de değindi. Tüm bu çerçeve çizilirken KOBİ’lerin kendine has özelliklerinin de dikkate alınması gerektiğini belirten Lena, idari mevzuatların sadeleştirilmesinin ve küçük olan işletmelere öncelik verilmesinin ne önem teşkil ettiğini ekledi.

PANEL II

İş Dünyasında Kriz Yönetimi ve Liderlik

Moderatör: Vahap Munyar
Gazeteci

SE
DE
FED

13 REKABET KONGRESİ

COMPETITIVENESS CONGRESS

Vahap Munyar

Gazeteci

Tal Garih

Yenibirlider Derneği
Yönetim Kurulu Üyesi

Dr. Bahadır Kaleağası

Paris Bosphorus Enstitüsü
Başkan

Dr. Michal Tsur

Kültura Başkanı

Tal Garih

Yenibirlider Derneği
Yönetim Kurulu Üyesi

“Değişen ve Gelişen Liderlik
Modelleri”

Yeni nesil liderliğe dikkat çekerek konuşmasına başlayan Yenibirlider Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Tal Garih, gerçek liderliğin farklı insanları lider kılmaktan ve farklı liderlerin bir arada bulunmasından geçtiğini vurguladı. Dünyada mekanik yapılardan organik ve çevik yapılara ihtiyacın arttığını; STK, akademi, devlet kuruluşları, kültür sanat ekosistemi, girişimcilik ekosisteminde bireylerin birbirine kaldıraç görevi görmesi gerektiğini de ekledi. Pandemiyle beraber on yıllık değişimi kısa bir sürede deneyimlediğimizi belirten Garih, otomasyonda yaşanan hızlanma karşısında insan gücünün aynı olmayacağını, toplumların açık yetenek ekonomisine doğru hızla ilerlediğinin altını çizdi. Ayrıca bu hızlanma sürecinde risk yönetiminin çok daha değerlendirildiğini ve iş modellerimizi, kontrol mekanizmalarımızı yeniden planlamamız gerektiğini belirtti. Risk yönetiminde akıllı ve çevik karar vermek için yapay zekâ ve yapay zekâ destekli analiz çözümlerine ihtiyaç olduğuna dikkat çeken Garih, “en büyük risk, risk almamaktır” diyerek değişen dünyadaki risk yönetimine uyum sağlamanın önemine değindi. İnsanı yönetmek, var olan yeteneklerini korumak ve yeni yetkinlikler kazanmanın proaktif risk yönetimiyle mümkün olacağını belirten Yenibirlider Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Tal Garih, insan ve çevre odaklı ekosistem anlayışının amaç ve stratejinin temelleri olduğunu vurguladı. Dijital dönüşümün de kültürel ve stratejik değişimlerden bağımsız gelişemeyeceğini belirten Garih, altyapı ve inovasyon yönetiminin, iş planlarının ve çalışan/müşteri deneyiminin kültür ve insandan bağımsız gelişemeyeceğini, bu noktada da “insanı iyi kodlamamız” gerektiğinin altını çizdi. Her birimizin odaklanması gereken sorunun “paydaşlarımızın gözünde nasıl görünmek

istiyorum” olduğunu belirten Tal Garih, değerlerimizle birlikte bütünsel bir yaklaşımın gerek bizler gerek paydaşlarımız için kazan-kazan durumu yaratacağını belirtti.

“Küresel Değişim
Işığında AB ve
Türkiye İlişkileri 5.0”

Dr. Bahadır Kaleağası
Paris Bosphorus Enstitüsü
Başkanı

Pandemi sonrası her ülke gibi Türkiye'nin de ekonomik ve siyasal bir geçiş döneminde olduğunu belirten Paris Bosphorus Enstitüsü Başkanı Dr. Bahadır Kaleağası, bu geçiş dönemini hem yerel ve mikro ölçekten hem de genel ve uzaktan bakmamız gerektiğini vurguladı. Bulduğumuz dönemde de parayı, bilgiyi, olumsuz etkenleri, karbon ve dezenformasyon virüsünü düşünmeden Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkilerini analiz etmenin imkânsız olduğunu altını çizdi. Benzer bir bakış açısıyla dünyada en çok ekonomik ilişkisi olan Avrupa Birliği'nin Japonya ile olan ekonomik entegrasyon anlaşmasının Japonya'ya ticarete bir Avrupa ülkesiymişçesine yaklaşılmasına, bu durumun da dolaylı yoldan AB-Türkiye ilişkilerini şekillendirdiğini belirtti. Türkiye'nin mobilite oranının AB'ye göre daha fazla olduğunu fakat bilgi ve teknoloji sektöründeki çeşitliliğin Avrupa Birliği'nde daha fazla olduğunu belirten Kaleağası, bu durumun insanlık tarihinin en hızlı ve yoğun beyin göçüne sebebiyet verdiğinin altını çizdi. Dünyamızın artık tek bir kent olduğuna da dikkat çeken Dr. Bahadır Kaleağası, dünya nüfusunun benzer ortamlarda yaşamasının ve çoğunluğun kentlerde ikametgâh etmesinin artık bir insanlık uygarlığını gösterdiğini belirtti. Söz konusu insanlık uygarlığının tehdit altında olmasıysa da bu duruma çözüm getiremeyen stratejilerin gerek kurum gerek şirketler gerek devletler gerek Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri açısından bir anlam ifade etmeyeceğini ekledi. Yeni kurumların ve sektörlerin her geçen gün çoğaldığı günümüz dünyasında artık farklı bir topografyaya sahip olduğumuzu belirten Kaleağası, bu topografyanın uzaya taşmasına ve uzaya yapılan her yatırımın yaşamımıza yapılan yatırım demek olduğunu belirtti. Ayrıca bulun-

duğumuz dönemde iklim ve çevre sorunlarına cevap niteliğinde yararlanabileceğimiz teknolojilerin uzay teknolojileri olduğuna ve ilerleyen dönemlerde bu teknolojilerin artacağına dikkat çekti. Türkiye'nin Avrupa'daki yerine de konuşmasında yer veren Paris Bosphorus Enstitüsü Başkanı Dr. Bahadır Kaleağası, Türkiye'nin batının en doğulu ülkesi, doğunun ise en batılı ülkesi olmasına ve bu dengenin sağlandığı sürece Türkiye'nin ilişkilerinde başarılı olacağını belirtti. Bu bağlamda Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerini Brüksel etkisi ile standartlar merkezinin devamlılığı, Biden ile transatlantik ilişkilerin yine gündeme gelmesi, Berlin'in Merkel etkisinden çıkması, Brexit ile çok çemberli Avrupa Birliği düzeninin detaylanması ve Çin'in dünyadaki pazar payının artması üzerinden yorumlanabileceğini vurguladı.

Dr. Michal Tsur

Kaltura Başkanı ve Kurucusu

“Pandemi Sonrası Dünyada
Sürdürülebilir Girişimcilik
Ekosistemi”

Son yıllarda İsrail'deki girişimcilik ekosisteminde yaşanan ilginç bir gelişmeye dikkat çeken Dr. Michal Tsur, pek çok startup'ın global olarak olgunlaştığını, işini geliştirdiğini ve artık şirketlerin global borsalara açıldığını belirtti. Bu durumun pandemi sırasında gelişmesine ve en başta pandeminin çoğu şirketi duraksatırken teknoloji sektöründe birçok trendin hızlandığını vurguladı. Global kitleye ulaşım, pazarlama, satış süreçleri gibi pek çok alanda da fiziksel yürütülen süreçlerin çevrim içine geçişine değinen Tsur, gerek kurumsal gerek kişisel hayatımızda teknolojinin görüntü, seyahat ve mekan yerine geçtiğinin altını çizdi. Teknolojide yaşanan gelişmelerin girişimcilerin hayallerinin yeniden oluşmasına neden olduğunu belirten Kaltura Başkanı ve Kurucusu Dr. Michal Tsur, yeni girişimcilerin artık büyümenin ve küresel iş sürdürülebilmenin yollarını gördüğünü vurguladı. Böylelikle bir başkasının kullandığı teknolojiyi satın almak yerine bizlerin kendi hayallerimizi nasıl kurabileceğimizi ve şirketlerimizi nasıl büyütebileceğimizi kurgulamak için bir fırsat çıktığını belirtti. Tsur; ek satın alma döngüsü, halka açık şirketler, büyük şirketlerin inovatif startup'ları satın alması gibi bu süreçte gelişen yeniliklerin de ek inovasyona ihtiyacı artırdığına dikkat çekti. Bir girişimcinin incelemesi gereken alanlar olduğunu belirten Dr. Michal Tsur, her şeyden önce artık dünyanın herhangi bir noktasından inovasyon yapılabileceğini vurguladı. İncelenmesi gereken alanlara evlerimizden başlayan Tsur, evden çalışabildiğimizi, alışveriş yapabildiğimizi, eğlenceyi takip edebildiğimizi ve hatta tıbbi yardımı alabildiğimizi belirtti. Dahası pandemiyle başlayan bu trendin sonraki dönemlerde de devam edeceğini ve bu alanda daha çok inovasyon yapılacağını altını çizdi. Bir diğer

incelenmesi gereken alanın eğitim-öğretim olduğunu belirten Kaltura Başkanı ve Kurucusu Dr. Michal Tsur, eğitimin sadece öğrenmek olmadığını ve deneyimin sadece dersler üzerinden edinilmeyeceğini, bu sebeple eğitim-öğretimde birçok inovasyon yaşanacağını vurguladı. Sağlık sektörünün bir başka incelenmesi gereken alan olduğunu ve daha fazla altyapı ile tıbbi cihaz paylaşımının, uzaktan cihaz yönetiminin ve uzmanlara ulaşımın artacağını ekledi. Pandemiyle tüm sektörlerin teknoloji sektörü haline geldiğini belirten Tsur; bankacılık, otelcilik, telekomünikasyon, perakende gibi sektörlerin girişimciler için inovasyon fırsatları yarattığının altını çizdi.

PANEL III

Şirketlerde Faaliyet ve Yatırımların Finansmanı

Moderatör: Nalan Erkarakaş
SEDEFED
Yönetim Kurulu Üyesi

Nalan Erkarakaş
SEDEFED
Yönetim Kurulu Üyesi

Fikret Şehilcioğlu
TEİİD
Yönetim Kurulu Üyesi

İbrahim Öztop
Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

Av. Zeynephan Gemicioğlu
Türkiye-Avrupa Birliği Derneği
Başkan

Nazlı Karamollaoğlu
TÜRKONFED
Ekonomi Danışmanı

“Sürdürülebilir Ticaret için İşletmelerin Yakın Gelecekte Sahip Olması Gereken Etik Standartlar”

Fikret Sebilcioğlu

TEİD Yönetim Kurulu Üyesi

Konuşmasına kâr maksimizasyonu motivasyonunun geçtiğimiz otuz ila kırk yılda çok ciddi etik veya yasal olmayan eylemlere sebep olduğuna dikkat çekerek başlayan Fikret Sebilcioğlu, bu durumun sonucunda birçok muhasebe skandalının yaşandığını belirtti. Suistimallerin dünyada çok ciddi etik uyum sorunlarına sebep olduğunu ve bu durumun iş yapma kültürüne ilişkin beklentilerin oluşmasına sebebiyet verdiğini ekledi. Altı maddede beklentileri açıklayan Sebilcioğlu, ilk olarak kurumsal yönetimde şirket çalışanlarının şirket menfaatlerini kendi menfaatleri önünde tutup şirketi yönetmeleri gerektiğine dikkat çekti. İkinci olarak rüşvetle mücadele kanunlarının tüm şirketlerin ceza ödemesine sebep olduğunu belirtti. Üçüncü olarak Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesinin 2000 yılından beri dünyadaki iş yapma kültürünü etkilediğini vurguladı. Dördüncü olarak Avrupa Yeşil Mutabakatı'na değinen Fikret Sebilcioğlu, mutabakatın “arkasında iş etiği bulunan ciddi bir değişim” olduğunun altını çizdi. 2023'te hayata geçecek Almanya tedarik zinciri kanununa vurgu yapan ve beşinci madde olarak sıralayan Sebilcioğlu, sürdürülebilir ticaret için bu kanunlara uyulması gerektiğini belirtti. Son olarak çevresel, sosyal ve kurumsal yönetimin tüketim ve yatırım etiğini şekillendirdiğini, bu kurallara uyum sağlayamayanların yatırım alamayacağına dikkat çekti. Türkiye'nin etik ve uyum konularında dünyadaki yerine de değinen Sebilcioğlu, yolsuzluk algı endeksinde Türkiye'nin 180 ülke arasında 90. sıralarda, hukukun üstünlüğü endeksinde ise 139 ülke içinde 117. sırada yer aldığını belirtti. Dünyada gelişen etik standartlarına Türkiye'nin uyum sağlayabilmesi için eylem planı sunan Fikret Sebilcioğlu, sözde değil aksiyonda bir kültür olarak etik uyum programının hazırlanması, kurumsal bir etik

kültürünün yaratılması, uygun finansal kontrollerin yapılması ve etik açıdan yüksek riskli alanlara dikkat edilmesi gerektiğini vurguladı.

İbrahim Öztop

Türkiye Sermaye
Piyasaları Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

“Sürdürülebilir Finansman
Araçları ve
Yeşil Finansmana Erişim”

Son yıllarda dünyadaki rekor ihracın borçlanma ihraçları olduğunu belirten Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Öztop, ihraç verilerine bakıldığında 2020 yılında 607 milyar dolarlık bir ihraç olduğunu ve yaklaşık yarısının yeşil tahvil diğer yarısının ise sosyal, sürdürülebilir ve sürdürülebilir bağlantılı tahvillerden oluştuğunun altını çizdi. Ülkemizde ise tahviller konusunda genelde finansal kuruluşlarının önlem aldığını daha sonrasında reel sektörün takip ettiğini ifade etti.

Aslında reel sektörün bu tip ihraçları yapma konusunda daha rahat olabileceğini belirten Öztop, reel sektörün bu kaynakları kullanacağı yerleri bankalardan daha rahat belirleyebileceğini vurguladı. Bu durumda bankalar finanse ettiği projeleri fiilen gösterirken reel sektör ihraççıların ise kaynakları çok rahat ispatlayabilecek ve raporlayabileceklerini ifade etti. Konuşmasına borçlanma tarafında ciddi bir havuz olduğunu dolayısıyla hem yatırımcının tabanı geniş hem de beklentinin getiri anlamında nispeten daha uygun olduğunu belirten İbrahim Öztop, bu durumun reel sektörün borçlanma maliyetini düşürecek bir faktör olacağını vurguladı. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Öztop, “Hem yatırımcıyı hem de ihraççıyı teşvik etmek gerekiyor. 2021’de 180 milyar dolar ile Avrupa ihraçlarda başı çekiyor. Ayrıca yeşil sürdürülebilirlik meselesini Avrupa daha sahiplenmiş konumda. Reel sektörün gereklilikleri sağlayabilmeleri için belirli mali külfetlere katlanmaları gerekiyor. Bunun bir şekilde hibe ile karşılanmasını tavsiye ediyoruz veyahut ihraç maliyetlerini biraz daha düşürmemiz gerekiyor. Bu pastadan da olabildiğince pay alabilmek adına bunları teşvik etmemiz gerekiyor” diyerek ihracatta teşvikin önemine de dikkat çekti.

“Yaklaşan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Işığında Firmaların Konumlandırılması”

Av. Zeynephan Gemicioğlu

Türkiye-Avrupa Birliği
Derneği Başkanı

Konuşmasına çevre ve iklim konularının uzun zamandır bireysel çabalar, şirketler ya da sivil toplum tarafından gönüllülük esaslı ile ele alındığını belirterek başlayan Türkiye-Avrupa Birliği Derneği Başkanı Av. Zeynephan Gemicioğlu, iklim krizinin gönüllülük ile çözülemeyeceğine ve mevcut düzenin de sürdürülebilir olmadığına dikkat çekti. Ayrıca Avrupa Birliği'nin iklim krizi ile mücadele kapsamında küresel bir lider olmayı hedeflediğini ve Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatının aslında döngüsel ekonomiyi merkezine alan bir ekonomik büyüme modeli olduğunu vurguladı. Yeşil Mutabakatın 2050'deki dekarbonizasyon hedefine dikkat çeken Gemicioğlu, 2050'ye kadar 1990 yılına göre sera gazı emisyonlarının %55 oranında düşürülmüş olmasının amaçlandığını ifade etti. Mutabakatın aynı zamanda enerjiyi, sanayiye, inşaatı, ulaşımı ve tarımı koruyup iyileştirilmeyi hedeflediğini vurgulayan Gemicioğlu, mutabakatın komşu ülkelerle bulunan ticari ilişkiyi ve dolayısıyla bu coğrafya ile temas eden uluslararası kuruluşları kamu ve özel sektör kuruluşlarını ilgilendirdiğini belirtti. Avrupa Birliği'nin dekarbonizasyon hedefi için en önemli düzenlemenin sınırda karbon düzenlemesi olduğunu altını çizen Av. Zeynephan Gemicioğlu, temel yaklaşımın öncelikle karbonu fiyatlandırmak, vergilendirmek ve regüle etmek, nihai olarak da azaltmak olduğunu ifade etti. Asıl hedefin ise Avrupa Birliği'ne ithalat yapan ülkelerdeki üretim mekanizmalarının karbon emisyonlarını kontrol altında tutmak olduğunu ve bu sayede Avrupa Birliği içindeki ve dışındaki üretim maliyetlerinin eşitlenmesi olduğunu vurguladı. Mutabakat kapsamında gündeme gelen sınırda karbon düzenlemesinin 2023 yılında aşamalı olarak uygulamaya gireceğinin altını çizen Gemicioğlu, 2023-2026 yılları arasında bir geçiş dönemi olacağını ve bu dönemde ithal edilen mallardaki gerçek emisyonların üç ayda bir ra-

porlanması gerekeceğini belirtti. Türkiye'de ise ihracatın %42'sinin Avrupa Birliği'ne yapıldığını ifade eden Gemicioğlu, ihracat hacmi en büyük sektörler olan çimento, elektrik, alüminyum, demir, çelik ve gübrede yeşil üretim uyumluluğunun bir an önce sağlanması gerektiğine dikkat çekti.

Nazlı Karamollaoğlu

TÜRKONFED
Ekonomi Danışmanı

“Yeşil Mutabakatın
KOBİ'lerin Rekabetçiliğine
Etkileri”

Avrupa Birliği tarafından sunulan iklim hedeflerini Avrupa Birliği'nin tek başına sağlamanın mümkün olmayacağına dikkat çeken TÜRKONFED Ekonomi Danışmanı Nazlı Karamollaoğlu, Türkiye gibi Avrupa ile yakından ilişkisi olan ülkelerde bu dönüşümün öneminin anlaşılması gerektiğini ve bu dönüşümün bir engelden ziyade bir büyüme stratejisi olarak kurgulanması gerektiğini ifade etti. Mutabakatın önerdiği politika düzenlemelerinin uygulanmasında bütüncül bir yaklaşımın olması durumunda gerek istihdam, gerek eğitim, gerekse sanayi politikalarında her yönde ekonomik kalkınmaya katkı sağlanacağını vurgulayan Karamollaoğlu, Yeşil Mutabakatın politika alanları altında kurgulanmış üç ana hedefi olduğunu ifade etti. İlk olarak sürdürülebilirlik ve dijitalleşme desteği ile ilgili fırsatlardan yararlanmak için dijital inovasyon merkezlerinden oluşan ağlara erişim, eğitim ve beceri fırsatlarının sunulacağını belirten Karamollaoğlu, ayrıca KOBİ'lerin yetenekli işgücüne erişimlerini destekleme gibi faaliyetlerin de tasarlandığını vurguladı. İkinci olarak, finansmana ve pazara erişim konularında da uluslararası düzeyde ihracatı desteklemek için mevcut düzenlemelerle ilgili güncel bilgi sağlamanın hedefler arasında yer aldığını ifade etti. Son olarak sınırda karbon düzenlemesi kapsamında KOBİ'lerin karbon sertifikaları almaları gerekeceğini ve belirli bir maliyeti karşılamaları gerekeceğinin altını çizdi. KOBİ'ler üzerinde ek bir vergilendirmenin söz konusu olacağına dikkat çeken Nazlı Karamollaoğlu, örneğin elektrik sektöründe %19,8, çimento sektöründe ise %18 ek vergilendirmeler olacağını belirtti. Ayrıca vergi oranlarının düşük olmasına rağmen firmanın vergiyi ödeyip ihracata devam edemeyeceğini çünkü mevcut üretim süreçlerinde yeşil dönüşümü sağlamayan firmaların da tercih edilmeyeceğini, bu dönüşümün vergi oranından bağımsız olarak gerçekleştirilmesi ge-

rektiğine dikkat çekti. Avrupa Yeşil Mutabakatı ile birlikte büyük firmaların tedarik kanallarının değişeceğini ve daha yeşil üretim süreçlerini uygulayan firmalara yöneceklerini belirten Karamollaoğlu, KOBİ'lerin de bu dönüşümü bir an önce gerçekleştirmeleri gerektiğini vurguladı. Konuşmasına KOBİ'leri söz konusu değişime entegre etmenin yollarını değerlendirerek devam eden TÜRKONFED Ekonomi Danışmanı Nazlı Karamollaoğlu, KOBİ'lerin sürdürülebilir olmasını engelleyen faktörlerin ilk olarak kârlı olmayacağı düşüncesi, ikinci olarak mali kaynak, üçüncü olarak da tüketici veya müşteri talebi eksikliğinden kaynaklandığını belirtti. Bu nedenle kaynak verimliliğinin üretim maliyetleri üzerindeki pozitif etkilerine dair farkındalık yaratılması gerektiğinin altını çizdi. Bu bağlamda firmaların kaynak verimliliği konusunda öncelikle finansman olanakları ve finansal planlama ile ilgili tavsiyeler beklediğini, ardından özellikle döngüsel ekonomide şirketler arasında kurulan ağlar ve bu sektörler arasında daha iyi iş birlikleri beklediğini vurguladı. Türkiye'deki KOBİ'lerde kaynak verimliliğinin özellikle enerji verimliliği konusunda öne çıktığını ifade eden Karamollaoğlu, özellikle sektörel politikaların mevcut olmadığını ve herhangi bir uygulamanın etkisine dair veri teminin kısıtlı ya da mevcut olmadığını vurguladı. Son olarak teşvik ve regülasyonlarının önemi üzerinde duran Karamollaoğlu, KOSGEB tarafından verilen teşviklerin var olduğundan fakat KOBİ'lerin yeşil dönüşüme istekli olmalarını sağlayacak ve başvuru süresinin kolay olduğu güçlü teşviklerin eksikliğine dikkat çekti.